

آموزش معکوس در راستای یادگیری بهتر و سریعتر

نام درس: دناى ادیب

نام دبیر: غزاله صادق زاده

مبحث: غزلیات شمس تبریز (غزل ۶)

مقطع: دبستان و متوسطه ۱ پایه: چهارم تا هشتم

هر نفس آوازِ عشق می رسد از چپ و راست
ما به فلک بوده ایم یارِ ملک بوده ایم
خود ز فلک برتریم وز ملک افزون تریم
گوهر پاک از کجا عالم خاک از کجا؟
بخت جوان یار ما دادن جان کار ما

ما به فلک می رویم عزم تماشا که راست؟
باز همان جا رویم جمله که آن شهر ماست
زین دو چرا نگذریم؟ منزل ما کبریاست
بر چه فرود آمدیت؟ بار کنید این چه جاست
قافله سالار ما فخر جهان مصطفاست

از مه او مه شکافت دیدن او برتافت
بوی خوش این نسیم از شگن زلف اوست
در دل ما درنگر هر دم شقّ قمر
خلق چو مرغایان زاده ز دریای جان
بل که به دریا دُریم جمله در او حاضریم
آمد موج الست کشتیِ قالب ببست

ماه، چنان بخت یافت او که کمینه گداست
شعشه ی این خیال زان رخِ چون والضُحاست
کز نظر آن نظر، چشم تو آن سو چراست؟
کی کند این جا مُقام، مرغ کز آن بحر خاست؟
ور نه ز دریای دل موج پیاپی چراست؟
باز چو کشتی شکست، نوبت وصل و لقاست

شرح واژگان و دشواری ها

هر نفس: هر لحظه

عزم: اراده

ملک: فرشته

جمله: همه

افزون تریم: بالاتر و با ارزش تریم

کبریا: عظمت و بزرگی، مجاز از خدا

خود ز فلک برتریم: انسان ها بدانید که ما از آسمان و دنیا برتریم و از فرشتگان نیز جایگاه بالاتری داریم
بخش از آیه ۷۰ سوره اسراء { فضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا } هست که می فرماید که ما انسان را برتری دادیم
بر بسیاری از مخلوقات خود برتری دادیم

و آیه ۳۴ بقره { وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ ۖ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ } هست که
می فرماید خدا به فرشتگان دستور به سجده انسان داد و همه فرشتگان سجده کردند جز شیطان که تکبر ورزید و از
گمراهان گشت.

و بخشی از آیه ۳۰ بقره « قَالَ رَبِّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً » هست که می فرماید پروردگارت به فرشتگان
گفت در زمین جانشین و خلیفه می گمارم که همه این آیات اشاره به ارزش انسان دارد.
ولی عده ای این جایگاه را به بهای اندک فروختند.

شرح واژگان و دشواری ها

فرود آمدیت: آمدید، تبدیل ت د به ت بار کنید: بار خود را ببندید قافله سالار: پیشرو و رهبر

مصطفی: برگزیده، لقب پیامبر بر نتافت: تحمل نکرد کمینه: کمترین

از مه او مه شکافت: بیت اشاره به (شق القمر) - که یکی از معجزات پیامبر بود دارد - که : اقتربت الساعة وانشق القمر

شعشه: پرتو شکن: پیچ و تاب والضحی: تلمیح دارد به آیه قرآن "سوگند به روشنی روز"

مقام کردن: ساکن شدن بحر: دریا در: مروارید

شق قمر: آیه ۱ سوره قمر: یکی از معجزات پیامبر بود دارد - که : اقتربت الساعة وانشق القمر

الست: روز ازل (آیه ۷ اعراف) «وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا

بلى: و هنگامی که پروردگارت از آدمیان نسل هایی پدید آورد و آنان را بر خودشان گواه گردانید که آیا من پروردگار

شما نیستم؟ پاسخ دادند: بلى هستی.

قالب: کالبد، جسم وصل: نزدیکی لقا: دیدار

درک مطلب

- ۱- به نظر شما خواسته ی اصلی مولانا در این غزل چیست؟
- ۲- مولانا درر این غزل پیامر را چگونه توضیف می کند؟

مجمع آموزشی هوشمند خدیجه کبری (س)

www.kksec.org

<https://instagram.com/khadijekobra1368>